

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی **صبح ایران**

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: **مهدی رحمانیان**

نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌مصری، پلاک ۲۲ • تلفن:۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷

تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸ • توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز • تلفن: ۰۹۳۸۵۲۲۱۰۱۶ • چاپ: صمیم

شترت

سه‌شنبه ۱۱ آذر ۱۴۰۴ • ۱۱ جمادی الثانی ۱۴۴۶ • ۲ دسامبر ۲۰۲۵ • سال بیست‌ودوم • شماره ۵۲۶۹ • ۱۲ صفحه

اذان ظهرتهران ۱۱:۵۴ • اذان مغرب ۱۷:۱۱ • اذان صبح فردا ۵:۲۸ • طلوع آفتاب ۶:۵۷

زمین‌های دشت میان‌جلگه در حوالی نیشابور، این روزها زیر سه موج هم‌زمان آلودگی خم شده‌اند؛ از زباله‌کاهی که سال‌هاست برخلاف وعده‌ها موقت نمانده و خاک، آب و هوای منطقه را می‌بلعد، تا شهرک صنعتی غطار که با تخلیه خاک‌های باطله کارخانه کنسانتره آهن و ضایعات و پسماند کارخانه کاغذ، لایه‌های سطحی زمین را آلوده کرده است. این سه منبع آلودگی، همچون حلقه‌هایی درهم‌تنیده، اکوسیستم میان‌جلگه را در معرض فرسودگی قرار داده‌اند. عکس: مرتضی امین‌الرباعی، ایسنا

instagram:sharghdaily1

twitter:sharghdaily

youtube:sharghdaily

Telegram:SharghDaily

aparat:tasvirshargh

www.sharghdaily.com

گزارشی از شرایط آموزشی کودکان غزه

ازهم گسیخته

محمودفاضلی

نسل محروم از تحصیل

حملات اسرائیل به غزه از هفتم اکتبر سال ۲۰۲۳ بخش عمده مدارس و دانشگاه‌های غزه را به آوار تبدیل کرده بود. طبق آمار رسمی مقامات فلسطینی در غزه، بیش از ۹۵ درصد مدارس و دانشگاه‌ها یا تخریب یا به مراکز اسکان موقت آوارگان تبدیل شده‌اند. روند آموزش کودکان و نوجوانان فلسطینی برای بیش از دو سال متوقف شد اما این روند به‌تازگی با بازگشت آموزش حضوری هرچند بسیار محدود و در فضایی دور از استانداردهای آموزشی، رونق گرفته است.

در این جنگ بیش از ۱۸هزارو ۳۴۶ دانش‌آموز به شهادت رسیده و ۲۷هزارو ۸۸۴ نفر زخمی شده‌اند. در کرانه باختری نیز ۱۴۳ دانش‌آموز شهید و ۹۷۰ نفر مجروح شده‌اند. علاوه‌براین ۲۴۰ دانش‌آموز بازداشت شده‌اند. ۹۷۰ معلم و کارمند آموزشی به شهادت رسیده و بیش از چهارهزارو ۵۰۰ نفر زخمی شده‌اند. این آمار، همراه با تخریب ۸۵ درصد مدارس غزه (از نابودی کامل ۱۶۰ مدرسه دولتی تا تخریب ۶۳ ساختمان دانشگاهی) تصویری روشن از خطر شکل‌گیری یک «نسل محروم از تحصیل» در غزه ارائه می‌دهد. اسرائیل باعث «تعطیلی تقریباً کامل فرایند آموزشی» شده؛ اما فلسطینی‌ها طرّحی برای تعلیم حضوری، مجازی و آموزش ترکیبی تدوین کرده است که تا حد امکان، شکاف آموزشی دوساله پر شود. بخشی از مدارس که تخریب جزئی داشته‌اند، در حال بازسازی اضطراری هستند و

تحلیل

نیاز به بازآفرینی حکمرانی آب

احمدافروز

افزایش نابرابری در دسترسی است. در چنین شرایطی، بخش کشاورزی که بیش از ۸۰ درصد مصرف آب را به خود اختصاص می‌دهد، به عنصر کانونی بحران بدل شده است. در بسیاری از مناطق، محصولاتی کشت می‌شوند که هیچ نیستی با اقلیم ایران ندارند و حجم آب مصرف‌شده در تولید آنها با ارزش اقتصادی محصول تناسبی ندارد. فقدان یک «الگوی کشت ملی و منطقه‌ای» بر مبنای توان اکولوژیک حوضه‌ها، کشاورزی ایران را به صنعتی پرمصرف، کم‌بازده و ناهماهنگ با واقعیت طبیعی کشور تبدیل کرده است.

در سطحی کلان‌تر، بحران آب ایران دیگر صرفاً تابع عوامل داخلی نیست؛ این بحران در پیوندی تنگاتنگ با دیپلماسی بین‌المللی آب قرار دارد. در جهانی که منابع مشترک آب تحت تأثیر تغییرات اقلیمی، رقابت‌های ژئوپلیتیک و سیاست‌های سدسازی کشورهای همسایه قرار گرفته‌اند، ایران ناگزیر از بازتعریف روابط آبی خود با کشورهای حوزه‌های مشترک است. عدم تدوین یک سیاست خارجی آبی مبتنی بر حقوق بین‌الملل، مذاکرات تخصصی، دیپلماسی علمی و سازوکارهای چندجانبه، موجب شده کشور در برخی موارد در مواجهه با پروژه‌های فرامرزی که بر جریان‌های ورودی به کشور تأثیر می‌گذارند، موضعی منفعل یا کم‌اثر داشته باشد. دیپلماسی آب امروز یکی از ابزارهای اصلی امنیت ملی کشورهاست و ایران ناگزیر

بحران آب در ایران امروز نه صرفاً یک چالش زیست‌محیطی، بلکه نشانه‌ای عمیق از «ورشکستگی حکمرانی آب» است. ده‌ها تصمیم‌گیری کوتاه‌مدت و سیاست‌زده، برداشت‌های بی‌ضابطه از منابع زیرزمینی، توسعه نامتوازن و بی‌اعتنایی به ظرفیت اکولوژیک حوضه‌های آبریز، کشور را در موقعیتی قرار داده که کارشناسان آن را بدون افراق، مسیر «ورشکستگی آب» می‌نامند. نشانه‌های این ورشکستگی نه در آینده‌ای دور، بلکه همین امروز قابل مشاهده‌اند: فرونشست زمین در مقیاسی بی‌سابقه، تخریب تالاب‌ها، کاهش شدید کیفیت آب، گسترش تنش‌های اجتماعی بر سر قحابه‌ها و ظهور مهاجرت‌های محیط‌زیستی که آرام اما پیوسته ساختارهای جمعیتی کشور را درگروگ می‌کنند. آتجه بحران کنونی را پیچیده‌تر می‌کند، ماهیت عمیقاً حکمرانی‌محور آن است. آب در ایران قربانی نوعی مدیریت بخشی، پروژه‌محور و سازه‌محور شده که در آن، ساخت سد و اجرای طرح‌های انتقال آب به‌جای برنامه‌ریزی علمی و بلندمدت، به عنوان معیار موفقیت تعریف شده است. در این میان، یکی از ابعاد کم‌درتدیده‌شده اما بسیار تعیین‌کننده بحران آب در ایران، نقش ساختار اقتصاد سیاسی کشور است. قیمت‌گذاری غیرواقعی آب، یارانه‌های پنهان و نبود سازوکارهای تنبیهی و تنبیهی کارآمد، سبب شده آب در ایران عملاً «ارزانی توهمی» داشته باشد؛ ارزانی‌ای که مصرف بی‌رویه را عادی کرده و انگیزه‌ای برای تغییر الگوهای بهره‌برداری باقی نگذاشته است. وقتی آب کالایی بسیار ارزشمند است اما در نظام اقتصادی کشور بی‌ارزش تلقی می‌شود، نتیجه آن مصرف ناپایدار، تخریب منابع و

طنزخوانی

سوئیسی شرم‌کن!

آدین سیار سریع

احتمالاً همه شما حداقل یک بار در زندگی با سؤال «مگه سوئیسه؟» مواجه شده‌اید. «مگه سوئیسه؟» از نظر کارکردی انتظار شما از هرگونه نظم و قاعده‌مندی در کشور را از بین می‌برد. مثلاً اگر سؤال پرسید فلان موتور ی چرا از پیاده‌رو حرکت می‌کند؟ احتمالاً یک نفر پیدا می‌شود که با نگاه عاقل اندر سفیه بهتان بگوید مگه سوئیسه؟ یا اگر در سطح کلان، برای‌تان سؤال شود که چرا فلانی با ارز نمایی جنس وارد می‌کند و با ارز آزاد می‌فروشد، خود واردکننده ممکن است بگوید من خودم هم دوست ندارم این کار را انجام دهم، فقط چون سوئیس نیست مجبورم از این راه رها شکوفه بزنم به اقتصاد کشور. البته این به آن معنا نیست که سوئیس هیچ مشکلی ندارد و همه چیز در اطراف رشته‌کوه آلپ گل و بلبل است. آنها هم مشکلات خودشان را دارند. مثلاً به‌تازگی این مشکل برای‌شان پیش آمده که زن‌ها چرا سربازی نمی‌روند؟ حقیقت امر این است که من هم مثل شما تا امروز نمی‌دانستم مردم در سوئیس سربازی می‌روند. موهایی بلااستفاده آدم زمانی می‌ریزد که متوجه می‌شود سوئیس ارتش هم ندارد. منطقی هم هست. اساساً اینها چرا باید ارتش داشته باشند؟ لیختن‌اشتاین می‌خواهد حمله کند یا چی؟ حالا این سؤال پیش می‌آید که وقتی ارتش نیست، چوان سوئیسی سربازی می‌رود کجا؟ آدم مرزهای سوئیس را که نگاه می‌کند، دلش می‌خواهد لب مرز خدمت کند ولی به احتمال زیاد لب مرز هم نمی‌روند. این‌طور که ما فهمیده‌ایم، ظاهرأ همه امریه می‌گیرند یا خدمات اجتماعی انجام می‌دهند. اگر برگی از درخت افتاد، جمع می‌کنند، برای پچه‌ها کتاب می‌خوانند، پیرزن‌ها را از عرض خیابان عبور می‌دهند، گلدان‌ها را آب و سلام همسایه را جواب می‌دهند... این هم شد سربازی؟ یا خوب باید بروی پادگان، خشم شب که می‌زنند، دو متر از جایت ببری، آن وقت خدمات اجتماعی انجام می‌دهی؟ لابد سوئیسی‌هایی که کف پایشان صاف است، هم معاف می‌شوند. واقعاً همه چیز را به‌کند کشیده‌اند این سوئیسی‌ها. بدعت پشت بدعت، همین سربازی نرم و نازک‌شان کم خجالت‌آور است، فراندوم هم گذاشته‌اند که زن‌ها بروند سربازی یا نه؟ فراندوم دیگر چه صیغه‌ای از سوئیس؟ اصولاً که نباید اصلاً از فراندوم استفاده کنی. اگر استفاده هم می‌کنی، باید خیلی خست داشته باشی در به‌کارگیری‌اش. در مواقع ضرور، در بحران، در زمانی که واقعاً به بن‌بست رسیده‌ای، نه اینکه هتته‌ای یک بار فراندوم برگزار کنی. حالا از من نخواهید قضیه را باز کنم یا ربطش بدهم به خودمان. مطلب کاملاً مخاطب سوئیسی دارد. سوئیسی‌ای که از رفتارش باید خجالت بکشد!

خبرخوانی

ثروتمندان جهان چه کاره‌اند؟

غول‌های فناوری بر ثروت جهانی حکومت می‌کنند. هشت نفر از ۱۰ ثروتمندترین افراد، ثروت خود را عمدتاً در بخش فناوری به دست آورده‌اند که نشان می‌دهد چگونه هوش مصنوعی، خدمات ابری و پلتفرم‌های دیجیتال همچنان صنایع سنتی‌تر را تحت تأثیر قرار می‌دهند. ۱.۸۲ تریلیون دلار که امروز در اختیار ۱۰ نفر برتر است، ایلان ماسک بار دیگر در صدر فهرست قرار دارد، ثروت شخصی او به‌تنهایی ۲۴۴ میلیارد دلار است که او را به ثروتمندترین فرد روی زمین در سال ۲۰۲۵ تبدیل می‌کند. این فهرست به‌طور قاطع تحت سلطه کارآفرینان آمریکایی است و فقط دو اروپایی در بین ۱۰ نفر برتر قرار دارند. طبق گزارش فوربس، مارک زاکربرگ با ۲۱۶ میلیارد دلار، جف بزوس با ۲۱۵ میلیارد دلار، لری السون با ۱۹۲ میلیارد دلار و برنارد آرنو و خانواده با ۱۷۸ میلیارد دلار در رتبه‌های بعدی قرار دارند. وارن بافت با ۱۵۴ میلیارد دلار، لری پیج با ۱۴۲ میلیارد دلار، سرگئی برین با ۱۳۸ میلیارد دلار، آمانسیو اورتگا با ۱۲۴ میلیارد دلار و استیو بالمر با ۱۱۸ میلیارد دلار در رتبه‌های بعدی هستند.

اتفاق‌خوانی

رضا امیرخانی دربخش مراقبت‌های ویژه

سقوط رضا امیرخانی، نویسنده از پاراگلایدر در اطراف تهران و انتقال او به بیمارستان بسیاری را نگران کرده است. سخنگوی وزارت بهداشت با اشاره به حادثه تلخی که برای رضا امیرخانی رخ داده است، به تشریح شرایط جسمی این نویسنده کشور پرداخت. حسین کرمانپور، سخنگوی وزارت بهداشت، با اشاره به آخرین وضعیت سلامتی رضا امیرخانی، نویسنده نام‌آشنا و خالق آثار ی ماندند «من او»، «ارمیا» و «جانستان کابلستان»، در صفحه شخصی خود نوشت: «رضا امیرخانی عزیز همچنان در آی‌سی‌یو تحت نظر است. به دلیل ضربه واردشده و داروهای کنترل بیمار، سطح هوشیاری پایین است. داروی خواب مصنوعی قطع شده تا ارزیابی دقیق‌تری انجام شود. جالندازی دررفتنی انجام شده و وضعیت اندام پایدار است. امید می‌رود تا امشب ارزیابی بهتری حاصل شود. دعاهای مردم و تلاش تیم درمان همراه اوست». همچنین «سوده امیرخانی»، خواهر «رضا امیرخانی» گفت: «رئیس کمیته پیگیری بیمارستان، پیگیر احوال رضا امیرخانی است. اقدامات تخصصی در حال انجام است. لطفاً دعا کنید هوشیاری او برگردد و اعلام کنید کسی با بیمارستان تماس نگیرد».

یکی از نزدیکان رضا امیرخانی اعلام کرد: «وضعیت این نویسنده تحت کنترل است، سطح هوشیاری بین چهار و پنج در نوسان، ضربان قلب منظم است و رفleks اندامی وجود دارد. اما تنفس با کمک ونتیلاتور انجام می‌شود. شرایط برای عمل جراحی کافی نیست». هم‌اکنون امیرخانی دچار شکستگی سر است اما ظاهراً آسیب جدی به مغز وارد نشده است. با بررسی پزشکی اسکن مغز در ساعات آینده این مسئله قطعیّت پیدا خواهد کرد. رضا امیرخانی، تحت مراقبت کامل تیم پزشکی حائق قرار گرفته است. به گفته خانواده او بنا بر تشخیص پزشکان، امیرخانی از چند ناحیه دچار شکستگی و آسیب شده و در بخش مراقبت‌های ویژه تحت نظر و درمان است.

یکی از پزشکان معالج امیرخانی گفت با توجه به آمادگی جسمانی بالای او تا چند ساعت پس از حادثه امید آن می‌رود که در روزهای آینده وضعیت او پایدار و بهبودی حاصل شود. خانواده این نویسنده عزیز کشورمان ضمن تشکر از ابراز مهر و محبت‌ها و دعاهای هم‌وطنان، اعلام کردند که اخبار تکمیلی و سلامتی ایشان را اعلام خواهند کرد. بسیاری از دوستان او ساعت‌ها در کنار بیمارستان منتظر دریافت خبری از سلامتی او بودند. همچنین خانواده امیرخانی اعلام کردند از این پس اخبار صحیح مستقیم از سوی آقای دکتر احمد محبی‌آشتیانی به عموم مخاطبان اطلاع‌رسانی خواهد شد.

یاد

کاوه کلهرنیادر گذشت

ایسنا: کاوه کلهرنیا، هنرمند جوان موسیقی اهل کرمانشاه، نوازنده سازهای باغلاما و عود که با بسیاری از هنرمندان موسیقی کرمانشاه و کردستان و همچنین موسیقی‌دانان موسیقی کلاسیک ایرانی در ژانرهای مختلف همکاری داشت، در پی یک سانحه تصادف، بامداد شنبه هشتم آذر پس از یک هفته بستری در آی‌سی‌یوی بیمارستان تجریش تهران درگذشت. این هنرمند آثار متنوعی را در موسیقی نواحی کردی و لکی و کارهای تلفیقی و کلاسیک ایرانی تنظیم و اجرا کرده بود. او همچنین اجراهای مختلفی در اروپا با هنرمندان موسیقی اروپایی و آسیایی ازجمله اردال ارزنجان در سوابق کاری خود داشت و در کشورهای هلند، اتریش و سوئد کنسرت‌های متعددی را اجرا کرده بود. کلهرنیا در داخل ایران نیز در همراهی با گروه‌های سایه، تَرْتِک و روتاف اجراهای مختلفی داشت. پیکر او برای خاکسپاری به کرمانشاه منتقل شده تا در قطعه هنرمندان این شهر به خاک سپرده شود.